

7. Regionalna konferencija edukatora

Broj 7. • 18-21.08.2015 • Etno selo Stanišići

www.sbs.ba

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Step by Step

Fond
otvoreno društvo
Bosna i Hercegovina

OBRAZOVANJE ZA PRAVIČNO DRUŠTVO
ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ПРАВИЧНО ДРУШТВО

PROGRAM

Utorak, 18. avgust/kolovoz 2015.

14.00 – 19.00

Recepcija hotela RAS

Registracija učesnika

18.00 – 19.00

*Hotel RAS
Sala St.Petersburg*

Sastanak svih prezentatora

Upisivanje polaznika malih škola

19.00 – 20.00

*Hotel RAS
Sala Volga*

Večera

20.00 - 21.00

*Hotel RAS
Sala Moskva*

OTVARANJE KONFERENCIJE

09.00 – 10.00 **PLENARNA SESIJA**

Hotel RAS
Sala Moskva

„Značaj kritičke pismenosti“, mr Zorica Trikić, Senior Program Manager and REYN coordinator, ISSA, NL
„Zadnja klupa napolje“, Sunčica Bruck, BiH

10.00 – 10.30 **Sastanak voditelja malih škola sa polaznicima**

Hotel RAS
Sala Moskva

Forum teatar
Nenasilna komunikacija „Riječi su prozori ili zidovi“
Kritičko čitanje

10.00 – 10.30 **PAUZA ZA KAFU/KAVU/KAHVU**

10.30 – 12.00 **PARALELNE SESIJE**

Hotel RAS
Sala Moskva

ČUJEŠ LI ME? 90 min

Sanja Brajković i Asja Korbar, POU Korak po Korak, HR

Prvi jezik, onaj kojim dijete komunicira unutar svoje obitelji i koji je prvi naučio ima nekoliko bitnih funkcija: ključan je za razvoj društvenih odnosa, djeci omogućava da komuniciraju i uče, bitan je element kulture pa omogućava razvoj osjećaja pripadnosti i zajednici i kulturi, povezan je s kognitivnim razvojem. Zbog svega toga zanemarivanje prvog djetetova jezika ali i ne razvijanje drugog jezika (hrvatskog) za djecu ranjivih grupa ima dalekosežne posljedice. Kako se nositi s tim izazovom u praksi i kako uvažiti djetetov prvi jezik kao dio identiteta i istovremeno mu omogućiti, kroz različite strategije, da usvaja službeni/drugi jezik, bit će sadržaj ove radionice.

Hotel RAS
Sala
St. Petersburg

TRANSFORMATIVNI DIJALOŠKI PROCES - KAKO TO RADE “DOBRI ČITATELJI”, 90 min

Vesna Marjanović i Maja Milek, OŠ „Samobor“, HR

Temeljni cilj nastave materinskog/prvog jezika je osposobiti učenike za jezičnu komunikaciju koja im omogućuje ovladavanje sadržajima svih nastavnih predmeta i uključivanje u cjeloživotno učenje.

Na nastavi materinskog/prvog jezika učimo učenike:

- kako čitati
- kako razumjeti tekst
- kako iz njega apstrahirati najvažnije činjenice
- kako ih primijeniti u drugim situacijama

Hotel RAS
Mali restoran

IZRADA INSTRUMENATA ZA PROCJENU JEZIČKE PISMENOSTI, 90 min

Deniz Sulejman i Viktorija Dimitrovska, Čekor po čekor, MKD

Instrumenti za procjenu jezičke pismenosti koji se koriste u Makedoniji bazirani su na Early Grade Reading Assessment (EGRA) metodologiji, koja se primjenjuje u više od 40 zemalja i na više od 80 različitih jezika u svijetu. EGRA je usmena procjena dizajnirana za mjerenje najosnovnije vještine za sticanje jezičke pismenosti u prvim razredima osnovne škole. Zadaci su vrlo jednostavni, od prepoznavanje slova abecede, preko čitanje jednostavnih riječi, do čitanja s razumijevanjem kratkih priča. Podaci dobijeni s EGRA-om koriste se i za dobijanje povratnih informacija o praksi nastavnika. EGRA može da bude odskočna daska za poboljšanje čitanja, da se koristi za redizajniranje obuke nastavnika oko čitanja te da se izrade standardi ranog čitanja. Radionica će omogućiti praktičarima da kreiraju zadatke koji su dio EGRA i koji nastavnici mogu koristiti za mjerenje jezičke pismenosti dečice iz nižih razreda.

Hotel PIRG
Kongresna
sala

IZAZOVI BILINGVIZMA, 90 min

Elvira Lakota i Miroslava Marjanović, COI Step by Step, BiH

Cilj ove radionice je da se pojasni emocionalni odnos prema jeziku, kao i funkcionalnost jezika (uči se jer ima upotrebnu vrijednost). Tokom radionice učesnici će razumjeti kompleksnost razvoja jezika, sagledaće sve razvojne faze u usvajanju čitanja i pisanja, njihovu medjuzavisnost i otežavajuće okolnosti koje se javljaju kada se faze preskaču. Na kraju ćemo zajedno doći do nekih strategija koje pomažu djeci, koja se školuju na jeziku koji im nije maternji, da što lakše usvoje veštine čitanja i pisanja

Hotel PIRG
Restoran

RADIONICA ZA RODITELJE: RAZVIJANJE VJEŠTINE I RADOSTI ČITANJA, 90 min

Senija-Senka Jakupović, OŠ „5. oktobar“, BiH

Radionica je namijenjena za rad sa roditeljima, koja pokazuje tehnike kako poticati i razvijati vještine čitanja i ljubav prema čitanju. Glavni cilj je potaknuti nastavnike i roditelje na razmjenu iskustva i uzajamnu otvorenost za stvaranje kreativnih rješenja.

Restoran
ELLAS
Igraonica

RECI MI ŠTO OSJEĆAŠ, 45 min

Andreja Cebe Mandič, Florjana Borštnik Rajer, Vrtci Brezovica, SLO,

Interakcije između odraslih i djece, kao i među vršnjacima imaju veliki značaj i utjecaj na dijetetov socijalni, emocionalni, kognitivni i fizički razvoj. Interakcije omogućavaju djeci kontinuiran trening, razmjenu znanja, iskustava i emocija. Djeca trebaju osjetiti da nitko ne osuđuje njihove osjećaje i emocije, da i oni imaju pravo da se osjećaju kako se osjećaju. Međutim, oni trebaju poticaj i pomoć u verbalnom izražavanju emocija, osjećanja, tako da bi mogli razviti emocionalne i socijalne vještine. Zaposleni u vrtiću mogu već u prvoj starosnoj grupi utjecati na socio-emocionalni razvoj s obzirom na dob djeteta i individualne razlike. Kada djeca uče izražavati emocije i znaju kako da ih verbalizuju, tada riječi dobivaju moć. Kolegica i ja smo u našem vrtiću zaduženi za djecu prve starosne grupe. Imali smo dobro iskustvo u poticanju djece sa razlikuju emocije i da znaju kako ih izraziti na društveno prihvatljiv način. Ovo iskustvo želimo predstaviti učesnicima. Kratku prezentaciju aktivnosti će pratiti radionica pod nazivom „Reci mi što osjećaš“.

Restoran
ELLAS
Igraonica

SPOZNAVANJE ZELIŠČ V BESEDI IN PRAKSI

(UPOZNAVANJE BILJAKA KROZ RIJEČI I PRAKSU), 45 min

Albina Jerman Slabe, OŠ „Polhov Gradec“, SLO

Promjene u društvu imaju utjecaj na organizaciju i odnose u obrazovanju. Danas, mnogo djece provodi svoje slobodno vrijeme pred elektronskim medijima. U skladu s tim, naša ustanova je uključena u programe koji promoviraju izravni dodir s prirodom. Već treću godinu smo uključeni u program ekovrt škole, koja je u svom konceptu fokusira na aktivno sudjelovanje djeteta. Ona se zasniva na tezi da je dijete najviše razvija, ako se istinski uključi u svoje učenje. U velikoj mjeri, treba ohrabriti njihovu kreativnost, koja je uključena u sve faze projekta. Uz pomoć inovativnih planova, napravili smo zajedno sa učenicima škole i vrtića, visoke grede i obogatili vrt staklenikom. Sada se pripremaju gredice sa biljkama za najmlađe. Učestvuju djeca iz vrtića, škole, roditelji, školsko osoblje. Pri realizaciji projekta vodimo računa o ciljevima za svako dijete i za grupu u cjelini, interesima i potrebama svakog djeteta. Pri planiranju, realizaciji i evaluaciji učestvuju učenici i djeca u skladu sa svojim mogućnostima.

12.00 – 12.30 PAUZA ZA KAFU/KAVU/KAHVU

12.30 – 14.00

PARALELNE SESIJE

Hotel RAS
Sala Moskva

BAJKA NAOPAČKE, 90 min

Dr Ivana Zečević, Univerzitet u Banjoj Luci, BiH

Sesija sadrži tehnike rada sa djecom koje učitelji i nastavnici mogu da koriste, kako bi bajke, kao priče, obrađivali iz ugla negativaca. Ovim tehnikama se kod učenika podstiče kritičko mišljenje, tražeći od učenika da priču, koja se dominantno sagledava iz ugla pozitivnih likova, sagleda iz ugla negativaca..

*Hotel RAS
Sala
St.Petersburg*

TISOČ IN ENO ZNANJE, (HILJADU I JEDNO ZNANJE), 30 min

Maša Ražman Knap in Tanja Knap, OŠ "Elvire Vatovec", SLO

Glavni cilj ovog projekta jeste kreiranje stimulativnog i kreativnog okruženja za učenje kako bi djeca mogla da razvijaju svoje sposobnosti u grupi gdje su svi različiti, a ipak povezani.

*Hotel RAS
Sala
St.Petersburg*

FIBONACCIJEVA SPIRALA POVEZUJE RAZLIČNA ZNANJA, 30 min

Maja Lindič, OŠ „Elvire Vatovec“, SLO

Matematika je predmet koji kod učenika suviše često izaziva glavobolje. Sama pomisao na matematiku je ponekad zastrašujuća. Na mnoge načine nastavnici pokušavaju da učenicima približe, pojednostave i učine zanimljivim ovaj predmet. U većini slučajeva rješenje je povezivanje zadataka iz nastavnog plana i programa sa svakodnevnim životom i djeci bliskim primjerima. Primjer dobre prakse povezivanja mnogih područja kroz matematiku jeste način koji koristi Leonardo Fibonacci. Mi smo uradili dva Fibonacci kampa na kojima smo povezali matematiku (aritmetiku i geometriju) sa biologijom, muzikom, arhitekturom i umjetnošću. Aktivnosti su se odvijale kroz radionice na kojima se učilo o koristima od matematike i njenoj bliskoj vezi sa prirodom. Učenici su u grupnom i individualnom radu razvijali svoje potencijale i pomagali jedni drugima. Stekli su nove vještine i ojačali već poznate koncepte povezane sa svakodnevnim situacijama. Svi učenici su imali priliku da istraže koja područja su im jača strana i da dobiju pomoć tamo gdje im je bila potrebna.

*Hotel RAS
Sala
St.Petersburg*

IGRIVA UPORABA JEZIKA SUSJEDA NA OBJEMA STRANAMA GRANICE, 30 min

Tanja Pavlič, OŠ „Elvire Vatovec“, SLO

U prezentaciji želimo predstaviti načine s kojima potičemo interkulturalno upoznavanje mladih koji žive pokraj slovensko-talijanske granice. U želji da svjesnost o životu u multikulturalnom prostoru postane dio svakidašnjice, kao škola uključujemo se u međunarodne projekte koje organiziraju fakulteti i istraživački centri u Sloveniji i Italiji. Tako su se učenici prije nekoliko godina upoznavali i susretali na objema stranama granice pomoću radionica, predstavljanja, razgovora. S vršnjacima s one strane granice bili su u kontaktu i pomoću elektronske pošte, suvremenog medija koji je mladima bliži. Ove godine u praksi s veseljem upotrebljavamo dvojezično didaktičko gradivo povezano s vrijednostima interkulturalnog odgoja, kojeg smo učitelji na objema stranama granice pripremali dvije godine. Na susretima koji su se održavali na slovenskom i talijanskom jeziku raspravljali smo i izdvojili sljedeće pojmove koji su služili kao smjernica kod stvaranja igre: tolerantnost, sudjelovanje, identitet, interkulturalnost, multikulturalnost, prekograničnost. Vrlo smo zadovoljni što su učenici igricu dobro prihvatili. Treba istaći da smo svi koji sudjelujemo puno dobili već u samom procesu stvaranja didaktičkog gradiva.

*Hotel RAS
Mali restoran*

OUR BILINGUAL ADVENTURE (NAŠA DVOJEZIČNA AVANTURA), 90 min

Branislava Bugarinov i Sanja Vuković, OŠ „Sveti Sava“, SR

Upoznavanje učesnika sa osnovnim karakteristikama dvojezične nastave i CLIL pristupa. Dvojezična nastava zasnovana je na metodi CLIL (Content and Language Integrated Learning), koja podrazumeva podučavanje nastavnog predmeta na stranom jeziku. U CLIL nastavi učenik razvija, pored osnovnih jezičkih kompetencija, i kognitivnu akademsku jezičku sposobnost, jer je strani jezik koji se koristi kao posredni jezik u učenju nejezičkih predmeta formalan i sadrži apstraktne pojmove. Učesnici će moći praktično da isprobaju ovakav vid rada.

*Hotel PIRG
Kongresna
sala*

SUPERREČENICA, 90 min

Namir Ibrahimović, OŠ "Safvet-beg Bašagić", BiH

Superrečenica se bavi osnovama pisanja - kako da sastavimo dobru rečenicu, kako da prvo promišljamo o rečenici, pa tek onda o tekstu. Sesija donosi nekoliko aktivnosti koje su primijenjene u razredu - sklapanje izrezane rečenice, mijenjanje rečenica iz književnih djela, pisanje i prepravljavanje vlastitih rečenica uz određene prepreke. Da bi radionica bila uspješna, potrebno je da imamo maksimalno 25 učesnika raspoređenih u 5 grupa.

*Hotel PIRG
Restoran*

MEKANI MATERIJALI U DJEČJEM LIKOVNOM STVARALAŠTVU, 90 min

Dubravka Grgošić-Dragić, Dječji vrtić "Savica", HR

U izlaganju je opisano istraživanje utjecaja različitih mekanih materijala u području dječjeg likovnog stvaralaštva, te se naglašava potreba za uvođenjem aktivnosti temeljenih na konceptualnoj umjetnosti u rad s djecom. Na koji način mekani materijali mogu biti poticaj za likovno stvaralaštvo djece predškolske i rane dobi, a tako i na razvoj predispozicija za pisanje, kako su djeca reagirala na ponuđene materijale, kako su ih koristili u stvaralačkom procesu vidljivo je u velikom broju nastalih radova koji svaki za sebe pričaju nesvakidašnju, neočekivanu, fascinantnu priču. Naglasak u radu je bio na stvaranju „Mekane skulpture“ u različitim pojavnim oblicima. Neovisno o dobi, djeca su uronjena u aktivnosti, angažirana, opuštena. Motivacija je ponekad bio sam materijal

koji je ponuđen djeci, ponekad je to bilo djelo nekog od umjetnika koji se bave mekanom skulpturom, a ponekad su to bili osjećaji djece, njihova imaginacija, potreba za ekspresijom, komunikacijom. U radu su opisana i dva projekta koji su nastali potaknuti djelom umjetnika Erwina Wurma: „Crveni pulover“ i Edite Schubert: „Linija duga 100 m“ akril, platno, 1978. Performans „Crveni pulover“ kroz suvremeni plesni pokret traži da tijelo uvučemo u tkaninu ili odjevni predmet kako bi ono unutar te tkanine stvaralo živu, pokretnu skulpturu, koja će uz poticaj glazbe mijenjati svoj oblik. Konceptualni rad „Klupko prijateljstva“ potiče djecu na zajedništvo, komunikaciju i povezanost na način da kroz aktivnost u kojoj je proces stvaranja ključni faktor, nastaje objekt/skulptura koja toj temi daje opipljivost, vidljivost, formu.

**Restoran
ELLAS
Igraonica**

**KAKO VI TO KAŽETE?, 45 min,
Katarina Strain Novak i Vesna Doles Rozman, SLO**

U školskoj godini 2014/2015 je bilo u grupi (5-6 godina) više djece, koja dolaze iz različitih kulturnih i jezičnih okolina. Tema je planirana zbog potreba djece, kada su primjetili da se među sobom ne mogu sporazumjeti i da upotrebljavaju različite jezike. Crvena nit, koja povezuje sve teme u toj školskoj godini bazirana je na glasovnom osvještavanju. U toj konkretnoj aktivnosti su djeca prepoznala različite glasove u različitim jezicima i različite znakove za te glasove (slova, ćirilica, latinica). Zapisane riječi su međusobno usporedili i upoznali sličnosti i razlike među njima. Važno je pristupiti roditeljima na način da su ponosni na svoj identitet, koji mogu ponosno predstaviti, da ga se ne stide i da se ne osjećaju zapostavljeno. Moramo im omogućiti da uoče razlike u identitetima i da vide pozitivne strane svakog od njih, da bi djeca osjetila naklonjenost i pripadnost. U radionici ćemo svim učesnicima, kroz aktivnosti, pokušati približiti osjećaj da su prihvaćeni i da pripadaju. Sa evaluacijom ćemo pokušati pokazati kako na igrovani i prijatan način uključiti djecu i njihove porodice u životne situacije, i kako pomoći djeci razumjeti, upoznati i cijeniti razlike.

**Restoran
ELLAS
Igraonica**

**V BESEDI JE MOĆ (U RIJEČIMA JE MOĆ), 45 min (slovenački jezik)
Ksenija Pfeifer, OŠ „Elvire Vatovec“, SLO**

Pri kreiranju haiku poezije od 6. do 9. razreda sam pomoću različitih nastavnih strategija aktivno uključila učenike u stjecanje znanja, vještina i sklonosti, koje su navedene u nastavnom planu i programu za izgradnju temelja za cjeloživotno učenje. Koristila sam razne strategije aktivnog učenja, uključujući sve razvojne oblasti, putem aktivnosti koje podstiču istraživanje, eksperimentiranje, samootkrivanje, kreativnost, i podstiču učenike na izgradnju identiteta i individualnosti. Učenici su stvorili okruženje u kojem se osjećaju dobro, imaju osjećaj da pripadaju i mogu slobodno da se izražavaju.

14.00 – 15.00 RUČAK

**15.00 – 17.30 MALE ŠKOLE I RADIONICE ZA PRAVLJENJE KNJIGA I DIDAKTIČKOG
MATERIJALA, PRIPREMNA AKTIVNOST (GLEDANJE FILMA) ZA SESIJU „KAKO NAPISATI
FILMSKU KRITIKU“**

**Restoran
ELLAS
Igraonica**

**FORUM TEATAR
Vitomir Mitrić, Lutfest, BiH**

Cilj forum teatra je da se prevaziđu ograničenja tradicionalnih metoda kao što je predavanje, u kojima publika ima ulogu pasivnog posmatrača. U forum teatru, učesnici nisu profesionalni glumci, već mladi ljudi koji koristeći dramske i akcione tehnike rekreiraju realne situacije iz svakodnevnog života. Publika može aktivno učestvovati na dva načina: dajući predloge kako drugačije postupiti u datoj situaciji i/ili tako što će izaći "na scenu" i pokazati šta se može drugačije uraditi u određenoj situaciji. Tema ovog Forum teatra biće snaga riječi, odnosno kako riječima (ra)stvaramo konfliktne situacije.

**Hotel RAS
Sala
St.Petersburg**

**NENASILNA KOMUNIKACIJA „RIJEČI SU PROZORI ILI ZIDOVI“
Miroslava Marjanović, COI Step by Step, BiH**

Tokom ove male škole učesnici/ce će proći model nenasilne komunikacije Maršala Rozenberga, koji nas uči kako da iskažemo svoja osjećanja i potrebe na način koji ne povrjeđuje drugu osobu. Ovaj model komunikacije nas uči i kako da prepoznamo tuđa osjećanja i potrebe i kako da damo empatiju drugoj osobi. Osim što će učesnici/ce vježbati na svojim primjerima, takođe će dobiti i materijal koji mogu da iskoriste u radu sa djecom.

Hotel PIRG
Kongresna
sala

ŠKOLA KRITIČKOG ČITANJA

Elvira Lakota, COI Step by Step, BiH

Mini škola kritičkog čitanja će predstaviti brojne metode i strategije pomoću kojih nastavnici/ce mogu voditi učenike/ce kroz proces analize i razumijevanja pročitanog tekst. Svi predstavljeni sadržaji u okviru mini škole mogu se, i trebaju, koristiti za sve nastavne oblasti i predmete u kojima je čitanje tekstova glavni način prenošenja sadržaja. U okviru mini škole biće realizovane sljedeće teme:

- Okruženje koje potiče čitanje – kutak za čitanje
- Rano čitanje sa razumijevanjem
- Čitanje za kritičko mišljenje - metode i tehnike koje potiču kritičko čitanje (*insert, Venov dijagram, mapa uma, misli-uporedi-podijeli, mreža za razmišljanje*)
- Obrada lektirnih djela

Hotel RAS
Sala Moskva

PRIKAZIVANJE FILMA „DJEČAK NA BICIKLU“

Namir Ibrahimović, OŠ "Safvet-beg Bašagić", BiH

Film „Dječak na biciklu“ biće prikazan kao pripremna aktivnost za radionicu „Kako napisati književnu kritiku?“. Svi oni koji žele da učestvuju na radionici potrebno je da pogledaju ovaj film.

18.00 – 19.30 PARALELNE SESIJE

“IZGUBLJENI U PREVODU“ INTERKULTURALNI SUSRETI I FORMIRANJE IDENTITETA, 90 min

dr Shai Cohen i doc. dr Biljana Maslovarić, Pedagoški Centar Crne Gore, CG

U radionici će učesnici imati mogućnost za razmišljanje, “djelovanje i oživljavanje” trenutaka i uobičajenih situacija s kojima se ljudi svakodnevno susreću. Tokom radionice i analizom koja bi uslijedila, mogli bi da rasvijetlimo zajedničke probleme i izazove. Dijalogom i kolaborativnom raspravom će se doći i do specifičnih detalja.

Eksperiment/radionica: Svaka osoba će dobiti komad papira na kojem će biti označeno (ime, uzrast, materinski jezik, etnička grupa, religija, boja kože, seksualna orijentacija, društveno-ekonomska situacija, hobi itd). Nakon davanja instrukcije, svako će moći da se organizuje u grupe i samostalno. Učesnici mogu reći ili učiniti gotovo sve, osim da ne kažu eksplicitno ko su i što su u vježbi. U isto vrijeme, učesnici će saznati nešto o svojim vlastitim, unaprijed stvorenim, pojmovima. Npr. da su maternji jezik ili mjesto rođenja važni za oblikovanje stvarnosti - kod svih, a posebno kod djece/učenika.

Hotel RAS
Sala Moskva

ABECEDA GRAĐANSKOG OBRAZOVANJA U JEŽEVOJ KUĆICI, 90 min

Olivera Nedić, JU OŠ "Sveti Sava", BiH

Budući da su strateški ciljevi koje je postavilo Evropsko vijeće u Lisabonu 2000. godine predviđali potrebu za fleksibilnijim obrazovanjem i procesom učenja i poučavanja, koji predstavlja integraciju pristupa baziranog na kompetencijama i životnim vještinama, u ovom radu ćemo se baviti prezentacijom primjera integracije građanske kompetencije u literarnom djelu. Bavićemo se djelom Branka Ćopića „Ježeva kućica“, kroz čiju analizu ćemo integrisati građansku kompetenciju. Prilikom obrade teksta potrebno je ukazati na važnost poštovanja privatnosti i svojine, te izgradnji stavova protiv društveno neprihvatljivog ponašanja. Učesnicima će biti napisano par fraza i poslovice koje su derivirale iz datog djela a oni će slobodno izražavati svoje mišljenje. U toku grupnog rada učesnici će detaljnije analizirati sve elemente pripovijetke i posebno obratiti pažnju na:

- Odnose pojedinačnog i grupnog
- Razviti razumijevanje za međuljudsku različitost
- Poštivanje drugog, drugačijeg i različitog mišljenja.

Ovo inspirativno djelo, kako je to rekao pjesnik Rajko Petrov Nogo, predstavlja „vrhunac Ćopićeve magije“ i kao takvo obiluje simbolima, a upravo ova simbolika će biti vodilja kroz mapu poruka i slika koju ćemo nazvati „u riječima je moć“. Veoma važno nam je potencirati integraciju ključnih kompetencija kako bismo razvili učenikov interes za predmete građansko obrazovanje i maternji jezik, kritičko mišljenje i kreativnost te postigli visok nivo motivisanosti i primjene naučenih znanja i stečenih vještina iz nastave drugih predmeta.

Hotel RAS
Sala
St.Petersburg

PODSTICANJE KRITIČKOG MIŠLJENJA NA RANOM UZRASTU, 30 min

Milica Ćebić, CIP Centar za interaktivnu pedagogiju, SR

Prezentacija akreditovanog programa stručnog usavršavanja praktičara u Srbiji „Podsticanje kritičkog mišljenja na ranom uzrastu“ uključuje predstavljanje razloga i koncipiranja programa kao i prikaz iskustava iz prakse.

Hotel RAS
Mali restoran

Hotel RAS
Mali restoran

SA DINOSAURUSIMA DO KRITIČKOG MIŠLJENJA, 30 min

Slavica Savković i Aleksandra Jovanović, Predškolska ustanova "Cvetić", SR

U okviru prezentacije želeli bi da podelimo sa učesnicima svoja iskustva u radu sa decom ranog uzrasta na projektu Dinosauri koristeći okruženje, razmenu među svim učesnicima i različite tehnike, a inspirisani obukom „Podrška razvoju kritičkog mišljenja na ranom uzrastu“. Ono što čini okosnicu naše prezentacije je promena načina na koji smo mi kao praktičari pristupili rešavanju jednog „izazova“ sa decom i način na koji smo kroz stalno konsultovanje i preispitivanje učili, otkrivali, postavljali nova pitanja. U okviru prezentacije planirali smo da sa učesnicima oživimo jedan deo procesa i da pokušamo da dođemo do zajedničkog razumevanja - značaja jezika i komunikacija u razvoju kritičkog mišljenja. Istovremeno želimo i da pokrenemo diskusiju sa učesnicima kako da dalje unapređujemo svoj rad i na koje načine možemo da podržimo razvoj kritičkog mišljenja dece ranog uzrasta."

Hotel PIRG
Kongresna
sala

PRONAĐI P..., 45 min

Selma Alijević i Jasmina Mehmedović, JU OŠ „Novi Grad“ i JU OŠ „Centar“, BiH

Tokom ove aktivnosti učesnici, na zadanu temu, od riječi, sintagmi i fraza posuđenih iz određenih proznih tekstova stvaraju vlastitu pjesmu. Pri tome je važno bilježiti resurse iz kojih su izdvojene riječi za pjesmu.

Slijedi diskusija: Kako ovu tehniku iskoristiti u nastavi predmeta koje učesnici predaju?

Ovakav vid rada moguće je koristiti u bilo kojoj oblasti podučavanja s promjenom izvornih tekstova iz kojih se traži i sklapa pjesma (istorija, geografija, biologija...) i zadavanjem naslova pjesme postiže se struktuiran način pregleda materijala i sintetiziranje učenja.

Hotel PIRG
Kongresna
sala

MAGIČNA MOĆ RIJEČI, 45 min

Jasmina Kasumović i Dijana Kovačević, JU OŠ "Novi Grad", BiH

Sesiju započinjemo igrom "Potraga za blagom". Kraj potrage je povezan sa drugom aktivnošću "Šta nam kažu korice knjige". Treća aktivnost je ujedno i glavna aktivnost u kojoj učesnici na osnovu tematskih riječi sastavljaju pjesmu. Rad će se odvijati po grupama. Poslije sastavljanja pjesme svaka grupa prezentuje svoj rad. Sljedeća aktivnost je igra "Memory" u kojoj na zanimljiv i ineteresantan način ispitujemo memoriju učesnika. Sesiju završavamo igrom opuštanja koja će biti vezana za magičnu moć riječi.

Hotel PIRG
Restoran

ZBIRKA ESEJA I dio, 90 min

Marijana Blečić, Pedagoški centar Crne Gore, CG

Tokom dva dana uradiću zbirku eseja na jednu ili više tema. Smatram da bi bilo interesantnije ako bi to bile konkretno 2 ili 3 teme, kako bi svako pisao nešto što mu najviše odgovara i u čemu se najbolje snalazi. Nakon davanja polaznog teksta i instrukcije za pisanje eseja, teme za koje se drugi mogu opredijeliti su: „Zašto toliko govorimo?“, „Kako književnost utiče na moj pogled na svijet?“ ili „Zašto smo usmena kultura?“. Drugog dana učesnici će dobiti uloge: urednika, lektora, kolektora, ilustratora/dizajnera kako bi se učesnici upoznali i sa postupkom izdavanja jedne takve zbirke.

Restoran
ELLAS
Igraonica

PRIMJENA STRATEGIJA ZA ČITANJE SA RAZUMIJEVANJEM NA PRIMJERU TEKSTOVA „DOROTI I NAOČALE“ I „BUSUNSUL I PASKVALINA“, 45 min

Amra Karišik i Emina Čamdžić, JU OŠ "Aleksa Šantić", BiH

Radionicu ćemo započeti sa šest strategija za čitanje sa razumijevanjem (kratko izlaganje, podsjećanje učesnika na strategije, te metode i tehnike za rad na tekstu i analizu sadržaja). Nakon toga slijediće prezentacija „Doroti i naočale“, sa primjerom realizacije nastavnih sadržaja, primjena strategija, tehnika i metoda – oluja mozga, strategije predviđanja, postavljanje pitanja i traganje za odgovorima, sumiranja, povezivanja, vizualizacija, piramidalna priča, Vennov dijagram. Kada završimo sa prikazom ovog teksta, preći ćemo na tekst „Busunsul i Paskvalina“, uz primjer čitanja koje potiče aktivno učešće učenika i ima elemente čitanja sa razumijevanjem (povezivanje, predviđanje, postavljanje pitanja, provjera vlastitog razumijevanja, vizualizacija, interpretacija).

Po završetku oba teksta prikazaćemo dublje razumijevanje pročitane knjige kroz „Knjigu suprotnosti“, razumijevanje dva koncepta odnosi prijatelja i suprotnosti „Strip“, „Nacrtaj prijatelja“ – umjetnost, te „Konstruktivno rješavanje konflikta“ kroz jednostavne primjere. Završna aktivnost će biti osvrt na tok i sadržaj radionice.

19.30 – 21.00 VEČERA

21.00 – 00.00 MUZIČKO VEČE

Muzičko veče biće organizovanu u hotelu Ras u sali Moskva.

09.30 – 10.30 PLENARNA SESIJA

Hotel RAS
Sala Moskva

**„Predstavljanje projekta „Obrazovanje za pravično društvo“
FIN i PIN inicijative i web stranica za nastavnike/ce**
dr Radmila Rangelov Jusović, COI Step by Step, BiH

10.30 – 12.00 PARALELNE SESIJE

Hotel RAS
Sala Moskva

DRAMSKI ODGOJ U RAZVIJANJU AKADEMSKIH I ŽIVOTNIH VEŠTINA KOD DECE, 90 min
Suzana Kirandžiska i Deni Stojanov, Čekor po čekor, MKD

Dramski odgoj dotiče sposobnosti koje unapređuju dječje obrazovanje i razvoj u pet opštih oblasti: fizički razvoj (kinestetičke sposobnosti), umjetnički razvoj (dramske i scenske vještine), mentalni razvoj (vještine razmišljanja), lični razvoj (intrapersonalne sposobnosti) i socijalni razvoj (interpersonalne vještine). Dok mnogi roditelji strahuju da će sudjelovanje u školskoj pozorišnoj prestavi loše uticati na uspjeh djeteta u školi, studije pokazuju da učenici iz školskih dramskih sekcija imaju veće šanse za akademske uspjehe i bolje rezultate na standardizovanim testovima. Ali akademski dobici nisu jedina korist. Tu su svakako i poboljšano samopouzdanje, razvijene vještine javnog nastupa, sposobnost za rad u grupi i za preuzimanje zajedničkih poduhvata, za postizanje konsenzusa i prevazilaženje razlika i prepreka za postizanje zajedničkog cilja. Dramske igre zahtijevaju od učenika da poštuju vremenski okvir, da koriste samodisciplinu i da prihvataju povratne informacije. Bavljenje pozorištem može biti dobro polazište za razvoj nekih profesija, kao što su nastava, prava i politike. I naravno, sposobnost da se pouzdano govori pred većom grupom slušalaca je blagodat za bilo koju karijeru. Ovom interaktivnom radionicom želimo inspirirati i uputiti učitelje na korišćenje ranovrsnih dramskih i drugih kreativnih aktivnosti u razvijanju akademskih i životnih veština kod djece. Ove aktivnosti potiču dječju fantaziju, ohrabravaju ih da misle kreativno i da suosjećaju sa drugima, ali i da razvijaju svoje govorne i jezičke veštine. Zajedno ćemo razgovarati i isprobavati inovativne i učinkovite pristupe koje možete lako koristiti u svojim učionicama. Ponudićemo vam nove načine upotrebe izvođačkih umetnosti u učionici i pokazati vam kako ih lako možete adaptirati uzrastu dece sa kojom radite.

Hotel RAS
Sala
St. Petersburg

ZAŠTO JE VAŽNO POTICATI MATEMATIČKI GOVOR, 45 min
Gabriela Žokalj, OŠ „Bogumila Tonija“, HR

Tema radionice je poticanje matematičkog govora, odnosno korišćenje matematičkog rječnika u nižim razredim osnovne škole. Poticanjem govora u matematici, učenici produbljuju razumijevanje sadržaja, potičemo istraživanje i kreativnost. Tijekom radionice sudionici će upoznati teorijsku podlogu, vidjeti primjere iz prakse te sami probati načine kako mogu poticati govor u matematici.

Hotel RAS
Sala
St. Petersburg

STUDENTSKE RADIONICE KAO PODRŠKA UNAPREĐENJU PISMENOSTI KOD ROMSKE I EGIPATSKE DJECE, 45 min
Marko Dragaš, Pedagoški Centar Crne Gore, CG

Prezentacija projekta pomoći djeci romske i egipatske populacije u savladavanju crnogorskog jezika i unapređenje njihove pismenosti kroz aktivnosti studenata volontera Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Ovaj projekat traje već 3 godine i vrlo je zanimljiv rad studenata sa djecom, njihova socijalizacija (s obzirom da dolaze iz segregisane sredine), vrste interakcije između njih, podizanje motivacije romskih i egipatskih učenika, vršnjačka podrška, uloga mentora u podizanju kapaciteta studenata (budućih obrazovnih radnika), kao i generalni i konkretni ciljevi projekta.

Hotel RAS
Mali restoran

KAKO NAPISATI FILMSKU KRITIKU?, 90 min
Namir Ibrahimović, OŠ "Šafvet-beg Bašagić", BiH

Da bi se napisala dobra filmska kritika potrebno je napraviti odmak od našega uobičajenoga pogleda na film. Većina ljudi kada gleda film, gleda ga radi zabave, ali film se može ujedno gledati i radi nekog dubljeg, kritičkog promišljanja o filmskim elementima o kojima inače vjerovatno pretjerano i ne razmišljamo – fotografiji, muzici,

ambijentu, autentičnosti, scenariju. Ako volite gledati filmove i zanima vas pisanje filmske kritike, onda je ovo radionica za vas.

Napomena: Ukoliko želite učestvovati na ovoj radionici, prethodno je važno da pogledate film „Dječak na biciklu“ čiju ćemo kritiku pisati, a koji će biti prikazan u srijedu 19.08. u terminu 15.00 – 17.30 u hotelu RAS u sali Moskva.

Hotel PIRG
Kongresna
sala

PATULJAK VAM PRIČA, 90 min

Žarmen Hamidović i Vildana Mujakić, OŠ "Sjenjak", BiH

Na ovoj sesiji prikazaćemo vam tehniku „lapbooking“, koja omogućava multidisciplinarno učenje. Nakon ugodne aktivnosti (kartice boja-riječ), slijedi kratak teoretski dio, PP prezentacija o tome šta je „lapbook“ i kojih je 7 razloga zašto raditi lapbooking. Slijedi praktični dio kada učesnici rade lapbook na priče iz knjige Ahmeta Hromadžića "Patuljak vam priča". Ovo književno djelo smo odabrale sa namjerom da učesnici iz regije upoznaju BiH književnost za djecu. Nakon završnih aktivnosti, gotove radove izložiti ćemo na vidno mjesto, a moguća je i prezentacija radova.

Hotel PIRG
Restoran

KAKO DA NAPRAVIMO NAŠU KNJIGU, 90 min

Jelena Lazarević, PU "Vukica Mitrović", SR

Učesnike radionice provešću kroz sve faze projekta počev od :

- razloga za pokretanje teme,
- preko početnog plana istraživanja,
- pokretanja teme,
- načina uključivanja drugih aktera - koristiću tehnike ZŽN(znam, želim da znam, naučio sam), i činkvina
- razvijanja projekta(pronalaženje izvora, priprema za istraživanje - izradićemo mapu učenja i koristićemo grozd tehniku),
- zatvaranje projekta i predstavljanje rezultata npr.izrada slavljeničkog panoa, predstavljanje knjige

Restoran
ELLAS
Igraonica

OD PELENA DO DEBATE, 90 min

Bojana Gotlin, Dječji vrtić „Savica“, HR

Radionica se bavi promišljanjem o načinima za poticanje razvoja jezika i mišljenja raznim kreativnim tehnikama i strategijama kod djece od rane dobi (1-3) do polaska u školu. Bit će govora o vezi između govora i mišljenja u ranoj dobi, prikazani video prikazi iz neposrednog rada s dvogodišnjom djecom na primjeni glazbenih poticaja i melešnica (tašunaljki, cupkalica) u razvoju govora. Bit će predstavljena praktična vježba u kojoj će sudionici sudjelovati, a utječe na razvoj ritma i sluha kod djece.

U drugom dijelu radionice prikazat će se iskustva u radu s djecom predškolske dobi na razvoju kritičkog mišljenja upotrebom transformativnog dijaloga i metode Persona dol na jutarnjim dogovorima. Bit će prikazani sažeci diskusija djece u 6. i 7. godini života te predstavljeni primjeri razvoja kompetencija za cjeloživotno učenje (digitalne kompetencije, materinji i strani jezik, učiti kako učiti, osobni i socijalni razvoj, poduzetništvo). Na kraju će se potaknuti diskusija o vlastitim primjerima sudionika i rezultatima u radu s ovim metodama.

12.00 – 12.30 PAUZA ZA KAFU/KAVU/KAHVU

12.30 – 14.00 PREZENTACIJE PROJEKATA NASTAVNIKA U PROGRAMU „NASTAVNIČKO VOĐSTVO“ U SKLOPU PROJEKTA „OBRAZOVANJE ZA PRAVIČNO DRUŠTVO“

Hotel RAS
Sala Moskva

1. Motivacijsko učenje gramatike engleskog jezika, 20 min

Erna Mulić, OŠ "Ivan Goran Kovačić", Gradačac

2. Razvoj strategije za pomoć učenicima u učenju – „Učiti kako učiti, 20 min

Janja Radić, "OŠ „Vladimira Nazora“, Odžak

3. Rješavanje problema vršnjačkog nasilja u odjeljenju drugog razreda, 20 min

Nataša Popović, OŠ „19. april“, Derventa

Hotel RAS
Sala
St.Petersburg

1. Razvijanje strategija za aktivno slušanje učenika, 20 min

Edina Dizdarević, OŠ „25. novembar“, Velika Kladuša

2. Razvijanje veće kreativnosti u nastavi likovne kulture, 20 min

Ljubiša Vujasin, OŠ „Sveti Sava“, Novi Grad

3. Razvijanje i podizanje svijesti učenika o utjecaju zdrave prehrane na fizičko i mentalno zdravlje djece i odraslih, 20 min

Emina Piralić, OŠ „Gornje Prekounje – Ripač“, Bihać

*Hotel RAS
Mali restoran*

1. Razvijanje samopouzdanja kroz predstavljanje na Času odjeljene zajednice, 20 min

Hanela Mahmutović, OŠ „Edhem Mulabdić“, Zenica

2. Prevazilaženje stereotipa o likovnoj kulturi – likovna kolonija, 20 min

Zijad Hasić, OŠ „Kiseljak 1“, Kiseljak

3. Razvijanje kreativnog mišljenja, zapažanja i zaključivanja u cilju poboljšanje kvalitete pismenih vježbi, 20 min

Slađana Drljepan, OŠ“Brestovsko“, Kiseljak

*Hotel PIRG
Kongresna
sala*

1. Strategija razvoja samopouzdanja, učenja, učešće i motivacija za rad u grupi, 20 min

Milica Vuković, OŠ „Jovan Dučić“, Istočno Sarajevo

2. Razvijanje partnerstva između roditelja učenika I2 i nastavnika, 20 min

Anesa Salihagić, OŠ „Suljo Čilić“, Jablanica

3. Unapređenje vještina komunikacije i saradnje učenika kroz rad u sekciji “Mladi istraživači”, 20 min

Branka Čorbo, OŠ „Džemaludin Čaušević“, Sarajevo

*Hotel PIRG
Restoran*

1. Razvijanje čitalačkih navika kroz saradnju sa roditeljima i društvenom sredinom, 20 min

Miroslava Vasić, OŠ „Kozarska djeca“, Gradiška

2. Razvijanje ekološke svijesti u našoj školi, 20 min

Svijetlana Tasevska, OŠ „Branko Ćopić“, Banja Luka

*Restoran
ELLAS
Igraonica*

1. Razvijanje strategije za poboljšanje ekološke svijesti učenika kroz razvojni projekat “Budimo ekološki osvješteni i odgovorni”, 20 min

Jasminka Pleh, OŠ „Husein ef. Đozo“, Goražde

2. Unapređenje novinarskih kompetencija s ciljem razvijanja medijske pismenosti, 20 min

Duško Krsmanović, OŠ „Sveti Sava“, Foča

3. Prevazilaženje govornih poteškoća kod učenika u odjeljenju I razreda i usvajanje pravilne artikulacije glasova, 20 min

Anđelka Aničić, OŠ „Ivana Gundulića“, Mostar

14.00 – 15.00 RUČAK

15.00 – 17.00 MALE ŠKOLE I RADIONICE ZA PRAVLJENJE KNJIGA I DIDAKTIČKOG MATERIJALA

17.00 – 18.30 PARALELNE SESIJE

*Hotel RAS
Sala Moskva*

MOGUĆNOSTI BLOG-A I OSTALIH DIGITALNIH SREDSTAVA U VASPITNO-OBRAZOVNOM PROCESU - OD TEORIJE DO PRAKSE, 90 min

Shai Cohen, Pedagoški Centar Crne Gore, CG

U današnje vrijeme informacija je postala vrijedniji resurs, čak i od fosilnog goriva. Pristup kvalitetnim informacijama je težak zadatak, a jedan od razloga je upravo količina loših/nekvalitetnih informacija, mada nije i jedini. Ovo je mjesto (misli se prvenstveno na blog) gdje život, pristupačno znanje i društveni angažman mogu biti korisni za mnoge. Dobra vijest je da vremenom ima sve više nastavnika i profesora koji koriste tehnologiju

(obično više nije potrebno navoditi da se radi o novoj tehnologiji!) međutim, zanimljivo, samo nekoliko stvari sprovede od ovog koncepta u svakodnevnom radu. Prvi dio razgovora će predstaviti različite mogućnosti i upotrebu blogova, a razgovaraće se i o prednostima i o nedostacima. Drugi dio rada će biti praktična radionica na kojoj će učionici moći započeti novi blog, poboljšati postojeći ili jednostavno početi s primjenom neke od ideja o kojima se razgovaralo u prvom dijelu.

*Hotel RAS
Sala
St. Petersburg*

KAKO DA KAŽEM NE I NE OSJEĆAM KRIVICU?, 90 min

dr Ivana Zečević, Univerzitet u Banjoj Luci, BiH

Ovo je sesija na kojoj će učesnici biti upoznati sa asertivnim načinom komunikacije, kao oblikom komuniciranja, koji omogućuje jasno izražavanje sopstvenog mišljenja, bez napadanja i vrijeđanja drugih osoba i bez osjećanja krivice.

*Hotel RAS
Mali restoran*

DRAMATIZACIJA U NASTAVI UČENIKA OŠTEĆENOG SLUHA, 90 min

dr sc. Amra Imširagić, mr sc. Amela Čamdžić Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju, BiH

Oštećenje sluha kompleksan je problem kod kojega se uslijed nefunkcionalnosti ili smanjene funkcionalnosti osjetila sluha pojavljuju teškoće u govorno-jezičnom razvoju i razvoju mišljenja s jedne strane, a s druge se strane posljedice oštećenja odražavaju na čitav niz psiholoških funkcija i socijalnih manifestacija djeteta. Najuočljivija posljedica oštećenja sluha jest djelomično razvijen ili nerazvijen govor, ovisno o stupnju oštećenja sluha. Kod djeteta s lakšom nagluhošću gotovo i nema oštećenja govora ili su ona minimalna, dok je kod djece s težim oštećenjima, tj. kod gluhih, moguć i potpuni izostanak govora. Jezična su im znanja nedovoljna, a rječnik mnogo skromniji od rječnika njihovih vršnjaka koji čuju, što otežava čitanje, ali i razumijevanje pročitano. Govor je agramatičan, a leksik siromašan. Kod djece oštećena sluha dominantna je vizualna percepcija, tj. čitanje govora s lica i usana. S obzirom da je većina glasova našeg jezika slabo vidljiva (teško čitljiva), to otežava razumijevanje tuđeg govora. Ovi problemi imaju za posljedicu teže usvajanje novih saznanja. Metod dramatizacije je značajan u obrazovanju djece s posebnim potrebama. Odnosi se na postavljanje i rješavanje raznih motoričkih zadataka dramatizacijom priče koja se izvodi u pokretu. Nastavnicima će biti prezentirana radionica: " Moć mašte, moć pokreta".

*Hotel PIRG
Kongresna
sala*

RAZVOJ GLASOVNE OSJETLJIVOSTI KOD UČENIKA SA ELEMENTIMA DISGRAFIJE I DISLEKSIJE, 45 min

Fata Zilić i Alma Đedović, Zavod za odgoj i obrazovanje osoba sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju i JU srednja hemijska škola, BiH

Disleksija i disgrafija predstavljaju specifične teškoće u čitanju i pisanju. Učenici koji imaju ove teškoće otežano uče i razvijaju vještine pisanja i čitanja još u najranijem periodu. Učenik nema nikakve razvojne poremećaje ili oboljena, ali je proces učenja čitanja i pisanja otežan i najčešće se javljaju specifične pogreške. Za ovakve učenike od posebne važnosti je da se veoma rano i svakodnevno počne sa vježbama predčitačkih sposobnosti koje pospješuju glasovnu osjetljivost kroz analizu i sintezu riječi. Vježbe se moraju kreirati individualno uz bogastvo didaktičkog materijala i poštivanje principa od lakšeg ka težem. Kroz ovu sesiju učesnici će se upoznati sa vježbama za razvoj fine motorike i koordinacije, vježbe smjera udesno, vježbe koncentracije, pamćenja, orijentacije u prostoru, vježbe za otklanjanje pogrešaka u pisanju i čitanju, vježbe za razvoj analitičko-sintetičkih sposobnosti. Takođe, učesnici će moći da upoznaju jednostavan i svrsishodan didaktički materijal, koji se može primijeniti tokom ovih vježbi kao i način njegove izrade.

*Hotel PIRG
Restoran*

ZBIRKA ESEJA II dio, 90 min

Marijana Blečić, Pedagoški centar Crne Gore, CG

Tokom dva dana uradićemo zbirku eseja na jednu ili više tema. Nakon instrukcije za pisanje eseja, tokom prve sesije, na ovoj sesiji će učesnici dobiti uloge: urednika, lektora, kolektora, ilustratora/dizajnera kako bi se upoznali sa postupkom izrade i izdavanja jedne takve zbirke.

*Restoran
ELLAS
Igraonica*

SPODBUJANJE GOVORNIH ZMOŽNOSTI 1-2 LETNIH OTROK (PODSTICANJE GOVORNIH SPOSOBNOSTI DJECE UZRASTA 1-2 GODINE), 20 min (slovenački jezik)

Sara Murovec, Vrtec Osnovne šole Miren, SLO

Uključiti djecu u aktivno sudjelovanje u obrazovnim aktivnosti je vrlo važno. Dijetetu je to potrebno kako bi se omogućilo što više iskustva i aktivnosti za djecu. Takve aktivnosti moraju biti razvojno primjerene, kako bi djeca bila u stanju da aktivno i efikasno učestvuju. Najmlađa djeca uče govor prilikom slušanja svakodnevnih razgovora tokom dnevnih rutina, slušajući priče, pjesme, dok nastavnik može pružiti djetetu odgovarajuću poticaje u raznim aktivnostima u koje je uključeno. Jedan od njih je i korištenje „bibarija“ – ritmičkih brojalica u vrtiću. Bibarije ubrzavaju razvoj djeteta: socijalizaciju, emocionalni razvoj, povećanje koncentracije, razvijanje muzičkih sposobnosti. Bibarije uključuju sve što je djetetu potrebno: blizina, tijelo i kontakt očima, smijeh, zvučnost i

ritam. U periodu od 1-2 godine djetetova pažnja je kratkoročna, pa je važno da postoji kratak, jednostavan i lak tekst. Igru, također možete dodati lutke što će dodatno motivirati djecu da učestvuju.

Razvoju govora također doprinose knjige, kojima se širi znanje i iskustvo djeteta. Veoma je važan i sadržaj knjige, koja bi trebala izazvati interesovanje djeteta, jer samo na taj način ono može biti aktivno. Takva knjiga se može napraviti i u vrtiću. Ona može da sadrži fotografije djece u svakodnevnoj rutini: dolazak u vrtić, užinu, igru, pokret, koje djeca prvo samo gledaju, onda mi pričamo djeci o njima a kasnije djeca samostalno mogu reći o tome što se događa na fotografijama. Fotografije i video zapisi služe kao dokaz aktivne uloge 1-2 godine stare djece u aktivnostima na promociji poznavanje jezika.

*Restoran
ELLAS
Igraonica*

RAZVIJANJE STOPENJSKE PISMENOSTI V VRTCU POLHEK (RAZVOJ POSTEPENE PISMENOSTI U VRTIĆU POLHEK), 20 min (slovenački jezik)

Tatjana Leskovec, Vrtec pri OŠ „Heroja Janeza Hribarja“, SLO

Prikaz integracije projekta čitalačke pismenosti između škole i vrtića. U našem vrtiću i školi već nekoliko godina imamo projekat čitalačke pismenosti, koji uključuje sve učenike, vrtićku djecu, roditelje i sve zaposlene.

Projekat je baziran na nalazima stručnjaka i roditelja da učenici svih uzrasta imaju vrlo slabo razvijeno verbalno izražavanje pa je sadržaj pročitano teško raspravljati. Cilj projekta je uvođenje intenzivnog razvoja pismenosti u nastavi i obrazovnom procesu u bilo kojoj fazi razvoja.

Učestvovali smo u istraživanju Instituta za obrazovanje Republike Slovenije, gdje smo stekli nove vještine za rad u ovoj oblasti, integriranju i predstavljanju primjera dobre prakse sa kolegama širom Slovenije.

U vrtiću i školi imamo savršenu priliku za razvoj ove vještine, jer djeca ulaze u vrtić a izlaze kao devetaši ostavljajući naše društvo. Budući da smo projekat radili dugo vremena, i da imamo stručno osoblje odlučili smo da razvoj intezivne pismenosti bude predmet našeg samovrednovanja. U prezentaciji želimo predstaviti napredak projekta u vrtiću i školi.

*Restoran
ELLAS
Igraonica*

PROJEKT BRALNA PISMENOST (PROJEKAT ČITALAČKE PISMENOSTI), 30 min (slovenački jezik)

Tatjana Farkaš, OŠ „Heroja Janeza Hribarja“, SLO

Prikaz integracije projekta čitalačke pismenosti između škole i vrtića. U školi već nekoliko godina imamo projekat čitalačke pismenosti. To uključuje sve učenike naše škole. Poseban naglasak je stavljen na prvu trijadu, koja je povezana sa vrtićem u osnovnoj školi. Projekat je baziran na nalazima stručnjaka i roditelja da učenici svih uzrasta imaju vrlo slabo razvijeno verbalno izražavanje, pa je sadržaj pročitano teško raspravljati. Učenici nemaju razvijene tehnike čitanja, većina nije razvila čitalačke navike a postoji veliki problem i u području pravopisa u svim školskim predmetima. Budući da su za razvoj dječijeg znanja odgovorni svi stručnjaci kao i roditelji, napravili smo plan kojim smo definisali ciljeve, zadatke, kriterije i vremenski okvir svih aktera uključenih u projekat. Aktivni u školi su napravili svoje planove, u kojima su odredili aktivnosti koje će poboljšati deficite djeteta i kriterije po kojima će se mjeriti napredak. Ove aktivnosti su zabavne za djecu, ali i vrlo ozbiljne jer su u više navrata pokazale njihov napredak. Prezentacija želi pokazati zanimljive i plodne aktivnosti i rezultate koji su dobijeni tijekom projekta.

*Amfiteatar
ispred hotela
PIRG*

18.30 – 19.30 PRIKAZ PREDSTAVE FORUM TEATRA

19.30 – 21.00 VEČERA

21.00 – 00.00 MASKENBAL

09.00 – 09.30 ZAJEDNIČKA FOTOGRAFIJA

OKUPLJANJE ISPRED HOTELA RAS

09.30 – 10.30 PARALELNE SESIJE- PREZENTACIJE PROJEKATA

Hotel RAS
Sala Moskva

Model Projekt Primjena ishoda učenja za jezičko-komunikacijsko područje na području Ze-do Kantona, 30 min

Save the Children in North West Balkans, PZ Zeničko-dobojskog kantona

„U RIJEČIMA JE MOĆ“, 30 min

Elvira Lakota, COI Step by Step, BiH

Hotel RAS
Sala
St.Petersburg

"MAGIČNA ZEMLJA BAJKI I PRIČA"- Primeri dobre prakse, 30 min

Vesela Bogdanović, OŠ "Kočo Racin" i Čekor po čekor, MKD

„ČITANJEM DO LIDERSTVA“, 30 min

Suzana Kirandziska, Viktorija Dimitrovska, Majda Joševska, Čekor po čekor, MKD

Hotel RAS
Mali
restoran

„RODITELJI I NASTAVNICI U AKCIJI“, 45 min

Boris Spasić, CIP-centar za interaktivnu pedagogiju, SR

PROGRAM ZA DECU I PORODICU „SNAŽNI OD POČETKA – DAM LEN PHAKA“, 15 min

Milena Mihajlović, CIP-centar za interaktivnu pedagogiju, SR

Hotel PIRG
Kongresna
sala

PISA PROJEKAT - ČITALAČKA PISMENOST, 30 min

Dušanka Popović, Pedagoški centar Crne Gore, CG

OUR BILINGUAL TEACHING THROUGH MODERN MEDIA (NAŠE DVOJEZIČNO PODUČAVANJE KROZ MODERNE MEDIJE), 30 min

Marija Poljak, OŠ „Sveti Sava“, SR

Restoran
ELLAS
Igraonica

LITERACY CUBED - FOCUS ON ROMA FAMILIES, 30 min

Danilo Leković i Biljana Maslovarić, Pedagoški centar Crne Gore, CG

UKLJUČIVANJE I OBRAZOVANJE ROMA U BIH, 30 min

Ivana Kahrimanović, CARITAS Švicarske, BiH

10.30 – 11.00 PAUZA ZA KAFU/KAVU/KAHVU

11.00 – 12.00 ZATVARANJE KONFERENCIJE

12.00 – 13.00 RUČAK I ODLAZAK UČESNIKA/CA